

ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА УЧАСТЬ У СТВОРЕННІ ТЕРОРИСТИЧНОЇ ГРУПИ ЧИ ТЕРОРИСТИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

В умовах поширення терористичної діяльності та організованої злочинності, особливо з початком збройного конфлікту на Сході України, надзвичайно велику небезпеку становить злиття цих двох видів злочинності й набуття терористичною діяльністю організованих форм.

Україна, з метою виконання взятих на себе зобов'язань у напрямку європейської інтеграції і як член Ради Європи, має обов'язок гармонізувати кримінальне законодавство у сфері протидії тероризму з відповідними положеннями міжнародно-правових документів.

Законом України від 21 вересня 2006 року № 170-V були внесені зміни до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України [1] з метою імплементації положень Європейської конвенції Ради Європи про запобігання тероризму, що була підписана Україною 16 травня 2005 року і ратифікована 31 липня 2006 року (далі – Конвенція) [2].

Зокрема КК України був доповнений новою статтею 258-3 де була передбачена кримінальна відповідальність за «Створення терористичної групи чи терористичної організації, керівництво такою групою чи організацією або участь у ній, а так само організаційне чи інше сприяння створенню або діяльності терористичної групи чи терористичної організації».

Необхідність і доцільність цієї статті була підтверджена підписаним 28 жовтня 2015 року від імені України Додатковим протоколом до цієї Конвенції (далі – Додатковий протокол). У ст. 2 цього Додаткового протоколу, рекомендується кожній Стороні вжити необхідних заходів в національному законодавстві для визнання, вчиненої незаконно та умисно «участі у терористичній організації або групі». В цій же статті вказується, що «участь у терористичній організації або групі» означає «участь у діяльності організації або групи з метою вчинення чи сприяння вчиненню одного або декількох терористичних злочинів цією організацією чи групою».

Проте поняття терористичної групи чи терористичної організації в КК України не наводиться. Отже, якщо буквально тлумачити положення ст. 258-3 КК України, виходить, що створення будь-якої групи підпадає під ознаки цієї статті. Однак вказана ситуація протирічить усій системі Кримінального кодексу України, оскільки відповідно до його положень окремій криміналізації можуть підлягати лише організовані злочинні

угруповання, а в іншому випадку готування до злочину буде тягнути більш суворе покарання, ніж саме вчинення злочину [3, с. 56].

Крім того, у Законі України «Про боротьбу з тероризмом» [4] вказується, що терористична організація – це стійке об'єднання *трьох і більше осіб*, яке створене з метою здійснення терористичної діяльності, що не узгоджується з ч. 4 ст. 28 КК, де злочин визнається вчиненим злочинною організацією, якщо він скоєний стійким ієрархічним об'єднанням декількох осіб (п'ять і більше).

Натомість, стійке об'єднання трьох і більше осіб згідно з ч. 3 ст. 28 КК називається організованою групою, визначення якої у Законі України «Про боротьбу з тероризмом» взагалі не надається.

З огляду на зазначене, вважаємо за доцільне викласти диспозицію ст. 258-3 КК України в такій редакції: «Створення організованої терористичної групи чи терористичної організації, керівництво такою групою чи організацією або участь у ній».

При цьому пропонуємо вилучити такі ознаки цього складу злочину «а так само організаційне чи інше сприяння створенню або діяльності терористичної групи чи терористичної організації», оскільки в ст. 258-4 КК України вже передбачена відповідальність за сприяння вчиненню терористичного акту, який треба лише вдосконалити і відповідно до вимог Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму термін ««терористичного акту» замінити на термін «терористичного злочину»[3, с. 63].

Крім того, з метою уникнення різного тлумачення вказаних термінів, вважаємо за доцільне, доповнити вказану ст. 258-3 КК України Приміткою, де надати визначення термінам, зокрема вказати, що «організована терористична група – це внутрішньо стійке об'єднання *трьох і більше суб'єктів* злочину, які попередньо зорганізувалися для готування або вчинення терористичних злочинів або вчинення тільки одного терористичного злочину, який потребує довготривалої підготовки»; «організована терористична організація – це внутрішньо і зовнішньо стійке ієрархічне об'єднання п'яти і більше осіб або двох або більше організованих груп (структурних частин), метою діяльності якого є вчинення терористичних злочинів чи тільки одного злочину, що вимагає ретельної довготривалої підготовки, або керівництво чи координація терористичної діяльності інших осіб, або забезпечення діяльності як самої терористичної організації, так і інших терористичних груп».

Вважаємо, що запропоновані удосконалення ст. 258-3 КК України будуть сприяти загальному підвищенню ефективності протидії злочинності у сфері боротьби з тероризмом.

Література

1. Про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального

кодексів України щодо запобігання тероризму: Закон України від 21 верес. 2006 р. № 170-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/card/170-162> (дата звернення: 19.12.2019).

2. Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму від 16 трав. 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_712 (дата звернення: 16.10.2019).

3. Ємельянов В.П. Антитерористичне законодавство: поняття, система, шляхи вдосконалення: монографія. Харків: Право, 2016. 88 с.

4. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 берез. 2003 р. № 638-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/card/638-15> (дата звернення: 19.12.2019).

УДК 612.12-001.45:340.624 (043.2)

Плетенецька А.О., к.м.н., асистент,
Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця,
лікар судово-медичний експерт,
ДУ «Головне бюро судово-медичної експертизи МОЗ України»,
м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ АВІАЦІЙНОЇ ТРАВМИ

Авіаційний транспорт займає значне місце в перевезеннях людей і вантажів. Згідно статистичних даних, найбезпечнішим засобом пересування вважаються літаки, після них знаходиться водний і залізничний транспорт. За підрахунками ІКАО (Міжнародна організація цивільної авіації - установа ООН, яка встановлює міжнародні норми цивільної авіації), на мільйон вильотів доводиться одна катастрофа.

Згідно з результатами аналізу 568 авіаційних подій, що сталися в США з 1983 по 2000 роки, загиблі складають лише 5% від загального числа пасажирів, що знаходяться на борту. Згідно з цією статистикою, з 53 487 осіб, які потрапили в авіакатастрофи, 51 207 залишилися в живих. В результаті більш докладного вивчення 26 серйозних аварій, що супроводжувалися сильними ударами лайнерів о землю, їх розламуванням на частини і пожежами, з'ясувалося, що врятувалося в цих катастрофах приблизно 50% людей, що знаходилися на борту [1].

Згідно даних Національного бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами, в період з 2013 по 2017 рік під

час експлуатації цивільних повітряних суден (ПС) України з виконання пасажирських та вантажних перевезень, здійснення авіаційних робіт, навчально-тренувальних польотів та експлуатації ПС авіації загального призначення, що внесені в Державний реєстр цивільних ПС сталися: 9 катастроф; 19 аварій; 23 серйозних інциденти; 249 інцидентів; 16 пошкоджень ПС на землі. З ПС, що не внесено до державного реєстру